

OKRUHY OTÁZEK PRO STÁTNÍ ZKOUŠKU Z GEOGRAFIE A DIDAKTIKY GEOGRAFIE

Upozornění:

Každá otázka může být zkoušejícím přiměřeně zúžena. U každé otázky se předpokládá znalost podání dané problematiky v užívaných učebnicích zeměpisu. Zkoušený v úvodu výkladu stručně uvede studijní materiály, z nichž čerpal informace pro zodpovězení otázky.

1.

a) Geografie jako věda: zařadte geografii do systému věd, vymezte objekt a předmět jejího studia. Nakreslete schéma znázorňující přehled hlavních a dílčích geografických disciplín, jejich příbuzných oborů a charakterizujte jejich vzájemnou provázanost.

b) Komplexní geografická charakteristika Evropy a srovnání s ostatními světadíly.

c) Zásady skupinové výuky. Modelová příprava na výuku - Česká republika s využitím mezipředmětových vazeb s dějepisem. Samostatná práce žáků.

2.

a) Objasněte tvary a rozměry planety Země a představte základní souřadnicové systémy – astronomické a zeměpisné. S využitím atlasu vysvětlíte matematické základy kartografických děl a posuďte volbu kartografického zobrazení.

b) Asie bez SNS: komplexní geografická charakteristika Asie bez SNS a vzájemný vztah přírodních a socioekonomických poměrů v jednotlivých regionech.

c) Kurikulární reforma, RVP, ŠVP. Modelová příprava na výuku – vypracované zadání samostatné práce z vybraného modelového státu s oporou o vybrané očekávané výstupy.

3.

a) Představte geologii jako vědu, vyjmenujte hlavní endogenní a exogenní geologické procesy a u zvoleného procesu popište jeho průběh a důsledky.

b) Popište výhody a nevýhody vyplývající z polohy, tvaru a velikosti Česka. – S využitím atlasu uveďte klady a zápory lokalizace Česka (po jednotlivých přírodních složkách s ohledem na polohu a vlastnosti území Česka a okolních států).

c) Roční plán zkoušení. Modelová příprava na výuku – lokalizační faktory a jejich vyvozování – návrh pracovního listu pro skupinovou výuku.

4.

a) Popište stavbu, složení a vznik atmosféry a její význam pro život na Zemi. Popište nejvýznamnější současné hrozby mající dopad na funkce atmosféry.

b) Historicko-geografický vývoj Ruska a jeho postavení ve světovém hospodářsko-politickém systému.

c) Klíčové dovednosti učitele – příprava na výuku. Modelová příprava na hodinu – vybrané aktuální téma – tvorba myšlenkové mapy.

5.

a) Charakteristika industriálního vývoje světa a zákonitosti rozmístění jednotlivých průmyslových odvětví.

b) Srovnání přírodních oblastí Afriky a jejich zemědělského potenciálu ve vztahu k demografickým, ekonomickým a sociálním poměrům.

c) Na příkladu vybraného tematického celku učiva vysvětlete teorii i praktické možnosti využití terénní výuky v geografickém vzdělávání. – *S oporou o znalost odborné literatury zdůvodněte klady a zápory využití terénní výuky v geografickém vzdělávání.*

6.

a) Popište vlastnosti půdního pokryvu a jeho funkce v krajině, uveďte jejich význam pro životní prostředí a člověka.

b) Vývoj a struktura osídlení Austrálie a Oceánie jako důsledek přírodních a socioekonomických poměrů.

c) Mezinárodní charakter zeměpisného vzdělávání. Modelová příprava na hodinu – na příkladu modelového regionu vysvětlete koncept – nerovnoměrnost ve světě.

7.

a) Identifikujte a lokalizujte environmentální rizika spojená s hospodářským využíváním krajiny člověkem. Srovnajte rizika na příkladu různých typů krajiny v rámci zvolených biotů.

b) Přírodní zdroje a jejich vliv na vývoj rozmístění průmyslu v regionech Kanady a USA.

c) Stručně popište obsah a vysvětlete účel a hlavní myšlenky Mezinárodní charty geografického vzdělávání. – *S oporou o znalost odborné literatury zdůvodněte využitelnost Mezinárodní charty geografického vzdělávání pro plánování i realizaci výuky zeměpisu.*

8.

a) Vysvětlete a schematicky znázorněte pohyby Země. Uveďte důsledky plynoucí z pohybů Země a posuďte jejich vliv na život člověka.

b) Vliv přírodních podmínek a ekonomických poměrů na demografický vývoj a rozmístění obyvatel regionů Jižní Ameriky.

c) Vzdělávání pro budoucnost - environmentální výchova jako součást výuky zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – jak lidé ovlivňují životní prostředí – vysvětlete na vybraném modelovém regionu..

9.

a) Etapizace vývoje prostorových teorií (období působení, hlavní představitelé a typické rysy).

b) Komplexní geografické srovnání Arktidy a Antarktidy (příroda, ekonomika, politika, objevování).

c) Na konkrétních příkladech vysvětlete různé přístupy k vymezení makroregionů světa. – *Pomocí základních metod regionální geografie a s využitím atlasu popište vznik vybraného makroregionu světa a popište a zdůvodněte jeho současné problémy.*

10.

a) Strukturace regionální geografie, její místo v systému věd.

b) Kontinentální a regionálně geologické jednotky České republiky.

c) Na příkladu vybraného tematického celku učiva vysvětlíte teorii i praktické možnosti využití různých výukových metod ve výuce zeměpisu. – *S oporou o znalost odborné literatury charakterizujte vybrané výukové metody. S využitím vlastních zkušeností dokumentujte příklady efektivního využití různých výukových metod.*

11.

a) Vývoj, důvody diferenciací a současný stav sídelní struktury světa. Základní pojmy a klasifikace uplatňované v geografii sídel.

b) Přírodní podmínky pevninské a ostrovní Střední Ameriky a jejich vliv na ekonomickou strukturu a vývoj obyvatelstva.

c) Na příkladu vybraného tematického celku učiva vysvětlíte teorii i praktické možnosti využití atlasů ve výuce zeměpisu. – *S oporou o znalost odborné literatury definujte mapové dovednosti a zdůvodněte přínosnost mapových dovedností pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků. S pomocí vlastních zkušeností vyložte možnosti efektivního využití atlasů ve výuce zeměpisu.*

12.

a) Charakterizujte pojem trvale udržitelný rozvoj a jeho význam v geografii. Na příkladu uveďte problémy ve městech z hlediska udržitelného rozvoje a doložte, jak je možné využít územní plánování pro rozhodování.

b) Co je subdukce, její příklady a lokalizace na mapě světa. Popis jejich důsledků (alespoň dvou).

c) Klíčové dovednosti učitele – slovní hodnocení žáků. Ověření znalostí a dovedností vybraného tematického celku – tvorba učebních úloh - práce s atlasem a bez atlasu.

13.

a) Popište vliv globalizace na moderní trendy průmyslu ve vyspělých zemích světa.

b) Pohyby Země a jejich charakteristika. Keplerovy zákony. Precese a nutace a jejich vliv na klima Země.

c) Rodiče a škola. Zapojení rodičů do činností dítěte a školy. Modelová příprava – pracovní list pro práci v místě bydliště.

14.

a) Definujte pojem klimatická změna. Uveďte konkrétní projevy klimatické změny v našich podmínkách a předpokládaný budoucí vývoj na základě klimatických scénářů.

b) Přírodní podmínky andských států (mimo Argentiny, Chile a Venezuely) a jejich vliv na rozmístění obyvatelstva na strukturu hospodářství.

c) Využití moderních technologií ve výuce. Modelová příprava na výuku – využití GIS ve výuce zeměpisu.

15.

a) S využitím atlasu popište obsah a náplň mapy. Sestavte a interpretujte ukázkovou kompozici mapy. Představte základní kartografické vyjadřovací prostředky a metody. Navrhněte způsob využití vybraných metod a doložte v mapě. Porovnejte obecně zeměpisnou a tematickou mapu s vysvětlením jejich využití pro praxi.

b) Uvedte na příkladech druhové a odvětvové členění dopravy a propojte s ekonomickou provázaností světa.

c) Charakterizujte nejdůležitější etapy historického vývoje geografického vzdělávání. – *S oporou o znalost odborné literatury vymezte nejdůležitější etapy historického vývoje geografického vzdělávání. Jednotlivé etapy charakterizujte a zdůvodněte jejich vymezení.*

16.

a) Na základě vašich zkušeností doložte využití primárních a sekundárních dat v geografii.

b) Komplexní geografické srovnání Prahy, Brna nebo vybraných krajských měst.

c) Stanovení cílů zeměpisného vzdělávání. Modelová příprava na hodinu – náměty pro práci s mapou.

17.

a) Geografické informační systémy (definice, složky, využití v praxi).

b) Přírodní podmínky Číny a jejich vliv na zemědělství čínských regionů.

c) Mezipředmětové vazby – biologie – zeměpis – porovnání základních dovedností, které žáci během výuky získají.

18.

a) S využitím znalostí ekologických pravidel a adaptačních mechanismů organismů popište a srovnajte specifické přírodní podmínky dvou vybraných biotů.

b) Přírodní potenciál Jižní Asie a jeho vliv na hospodářství a rozmístění obyvatelstva.

c) Standardy. Standard zeměpisného vzdělávání.

19.

a) Popište rozložení zásob vody na Zemi. S využitím schématu vysvětlete oběh vody na Zemi. Na příkladu malého povodí uvést a popište klíčové hydrografické charakteristiky.

b) Přírodní podmínky JZ Asie a jejich vliv na ekonomický vývoj regionu. Jeho současné politické rozdělení a diferenciaci obyvatelstva.

c) Na příkladu vybraného tematického celku učiva vysvětlete teorii i praktické možnosti využití Bloomovy taxonomie kognitivních cílů ve výuce zeměpisu. – *S oporou o znalost odborné literatury zdůvodněte klady a zápory využití Bloomovy taxonomie ve výuce zeměpisu. S pomocí vlastních zkušeností vyložte možnosti efektivní implementace Bloomovy taxonomie do výuky zeměpisu.*

20.

b) Popište rozložení zásob vody na Zemi. S využitím schématu vysvětlete oběh vody na Zemi. Na příkladu malého povodí uvést a popište klíčové hydrografické charakteristiky.

b) Půdní klasifikace a jejich přehled na příkladu České republiky.

c) Představte současné učebnice zeměpisu pro základní školy, charakterizujte jejich obsah, zhodnoťte jejich kvalitu a navrhněte vybraná kritéria pro hodnocení učebnic. – *S oporou o znalost odborné literatury zhodnoťte kvalitu vybraných učebnic zeměpisu. S pomocí vlastních zkušeností uveďte příklad efektivního využití práce s učebnicí ve výuce zeměpisu*

21.

- a) Základní problémy rekreace a cestovního ruchu. Faktory vzniku a rozvoje, třídění rekreace a cestovního ruchu.
- b) Charakterizujte vliv přírodních podmínek na vznik a rozvoj města Brna. Pomocí základních socioekonomických charakteristik popište základní funkce města Brna v současné době.
- c) Problémově orientovaný zeměpis. Zeměpis je změna – modelová příprava na vysvětlení změn v krajině.